

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Проектът е финансиран от
Европейски съюз и Европейски
социален фонд по Оперативна
програма „Развитие на човешките
ресурси“ (ОП РЧР) 2014-2020г.,

BG05M9OP001-2.011 „Равни
шансове“

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА
ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

АРДНЗ, гр. София

Изготвено във връзка с проект „Равни шансове за социална интеграция и заетост на хората с нарушено зрение“, номер на договора: BG05M9OP001-2.011-0002-C02

Въпроси от юридически консултации в периода 02-04.2021 г.

Въпрос: Какъв е редът за издаване на болнични листове за обезщетение за бременност и раждане?

Отговор: Издаването на болничните листове за бременност и раждане е уредено в чл. 26 ÷ 30 от Наредбата за медицинската експертиза (НМЕ).

Отпускът поради бременност и раждане е в размер 135 календарни дни за всяко дете се разпределя в 3 болнични листа, както следва:

1. за 45 календарни дни преди раждането. Началото на отпуска за бременност се определя от предполагаемата според медицинските критерии дата на раждането и болничният се издава за 45 дни преди тази дата от съответния лекар, който осъществява наблюдението на бременната. В болничния лист задължително се вписва терминът на раждането;
2. за 42 календарни дни непосредствено от раждането - от лекаря, който е водил раждането. Ако раждането е станало без медицинско наблюдение - от личния лекар на родилката;
3. за 48 календарни дни (продължение на предходния болничен лист) - от личния лекар на детето или от личния лекар на родилката. В случаите, когато детето по медицински индикации е оставено за гледане в болнично лечебно заведение - болничният лист се издава от ЛКК на АГ отделението на болничното лечебно заведение, където се гледа болното дете. Когато детето почине, дадено е за осиновяване или е настанено в детско заведение на пълна държавна издръжка преди изтичането на 42 дни от раждането му, този болничен лист не се издава.

На основание чл. 26, ал. 3 от НМЕ, през време на отпуска по бременност и раждане не се издава болничен лист по други причини.

Въпрос: Какво представлява т.нар. квота за наемане на хора с увреждания на работа според новото законодателство?

Отговор: Съгл. чл. 38. (1) с цел гарантиране на заетостта на хората с трайни увреждания в обичайна работна среда работодателите следва да назначават работници и служители с трайни увреждания съгласно квота, както следва:

1. работодатели с 50 до 99 работници и служители – едно лице с трайни увреждания;
2. работодатели със 100 и над 100 работници и служители – две на сто от средносписъчния си състав.

- Работните места, определени по реда на чл. 315 от Кодекса на труда, не се взимат предвид при отчитане изпълнението на тази квота

Чл. 315. (1) КТ Работодателят с повече от 50 работници и служители е длъжен да определя ежегодно работни места, подходящи за трудоустрояване от 4 до 10 процента от общия брой на работниците и служителите в зависимост от икономическата дейност.

- Работодателите се освобождават от това задължение при:

1. наличие на специфични фактори в работната среда, възпрепятстващи наемане на хора с трайни увреждания;
2. липса на хора с трайни увреждания, насочени от дирекции „Бюро по труда“ или от трудови посредници с издадено удостоверение за регистрация за извършване на посредническа дейност по наемане на работа.

Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ удостоверява тези обстоятелства

- Работодателите, които прилагат алтернативни мерки за заетост на хора с трайни увреждания, определени с Правилника за прилагането на закона, се освобождават от задължението да назначават работници и служители с трайни увреждания съгласно квота

- При неизпълнение на тези задължения работодателят дължи ежемесечно компенсационна вноска в размер 30 на сто от минималната работна

заплата за страната за всяко незаето работно място за човек с трайно увреждане. /Чл. 38. (6) /

- Хората с трайни увреждания се наемат на работни места, които позволяват използване и развиване на уменията и знанията им. Работодателят е длъжен да пригоди работното място към нуждите на човека с увреждане при неговото наемане, при необходимост, в зависимост от вида и степента на увреждането.

- Работодателят уведомява териториалните поделения на Агенцията по заетостта за свободните работни места и за необходимите му работници и служители, тяхната квалификация и професионални умения, за изпълнение на квотата за назначаване на работници и служители с трайни увреждания

В тримесечен срок от уведомяването той е длъжен да назначи на работа хора с трайни увреждания, които отговарят на изискванията на заемане на работното място.

Работодателят уведомява съответното териториално поделение на Агенцията по заетостта, че е назначил лице/лица с трайни увреждания съобразно квотата по чл. 38, ал. 1.

Работодателите имат право да ползват посредничество за наемане на работна сила по реда на Закона за насърчаване на заетостта в изпълнение на квотните задължения съгласно чл. 38, ал. 1.

Условията и редът за изпълнение на квотните задължения за работодателите и алтернативните мерки се определят с правилника за прилагането на закона.

- Агенцията за хората с увреждания може да финансира работодател, по национална програма за заетост на хората с увреждания. Работодателят наема на работа хора с трайни увреждания за срок, не по-кратък от три години след осигуряването на финансирането. Работодател, на когото е осигурено такова финансиране, при условие че не ползва преференции по Закона за насърчаване на заетостта, ползва средства от държавния бюджет за 30 на сто от внесените от работодателя осигурителни вноски за държавното обществено осигуряване, задължителното здравно осигуряване и допълнителното задължително пенсионно осигуряване за наетите хора с увреждания по ред, определен с правилника за прилагането на закона.

- Агенцията за хората с увреждания може да финансира специализираните предприятия и кооперации на хора с увреждания по целеви проекти и

програми при условия и по ред, определени с правилника за прилагането на закона На специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания и трудово-лечебните бази се възстановяват 50 на сто от дължимите осигурителни вноски за държавното обществено осигуряване, задължително здравно осигуряване и допълнително задължително пенсионно осигуряване на работещите по трудово правоотношение лица. Работодател, който създаде производствено звено или сектор, в който работят 5 и повече хора с увреждания, може също да се възползва от тези права

- На работодател, който не е изпълнил задължението по чл. 38, ал. 6 / работодателят дължи ежемесечно компенсационна вноска в размер 30 на сто от минималната работна заплата за страната за всяко незаето работно място за човек с трайно увреждане../, се налага глоба от 1000 до 2000 лв. или имуществена санкция от 2000 до 5000 лв. При повторно нарушение глобата, съответно имуществената санкция, е от 4000 до 10 000 лв.
- Условията и редът за изпълнение на квотните задължения за работодателите и алтернативните мерки включително редът за компенсационна вноска в размер 30 на сто от минималната работна заплата, се определят с Правилника за прилагането на закона, в сила от 01.04.2019, обнародван в ДВ. бр.27 от 2 Април 2019г.

Въпрос: Какви са необходимите документи за издаване на удостоверение за настоящ адрес?

Отговор: За да заявите услугата, трябва да подадете следните документи:

- Адресна карта за настоящ адрес;
- Уведомително писмо от МВР за разрешено постоянно пребиваване или удостоверение от МП за придобито българско гражданство (за чужденци);
- Документ за собственост; договор за ползване на имота за жилищни нужди; декларации по чл.92, ал.3 и чл.92, ал.6 от ЗГР за съгласие на собственика на имота за извършване на адресна регистрация по постоянен адрес; настанителна заповед или договор за наем за лица настанени в държавни или общински жилища; договор за предоставяне на социални услуги; договор за настаняване в специализирани институции;
- Ксерокопие от нотариален акт или ксерокопие от договор за ползване на имота за жилищни нужди;

- Документ за самоличност;
- Декларация по чл. 92, ал. 3 от Закона за гражданската регистрация.

В случай, че не подавате заявлението лично, ще Ви е необходимо и изрично нотариално заверено пълномощно

Образци на документи

Адресна карта за настоящ адрес

Възможни начини за заявяване

- Със заявление на гише в център за административно обслужване
- По електронен път чрез системата за сигурно електронно връчване.

Въпрос: Кога може да се прекрати договорът за управление и контрол?

Отговор: Договорът за управление и контрол може да се прекрати на следните основания:

- По взаимно съгласие на страните;
- С едностранно предизвестие от едната страна;
- Автоматично при изтичане на срока, ако договорът е срочен;
- При ликвидация на дружеството или обявяването му в несъстоятелност;
- Със смъртта или поставянето под запрещение на управителя.

Социално осигуряване на управител по ДУК

Договорът за управление и контрол е приравнен на трудов договор единствено за целите на данъчното и осигурително право. Това обаче не е трудов договор, затова:

- не се попълва трудова книжка на управителя;
- времето по ДУК не се зачита за трудов стаж;
- управителите нямат право на платен годишен отпуск, който се полага на служителите по трудови договори;
- нямат право на различните видове обезщетения, дължими от работодателя, предвидени в КТ.

Когато едно лице упражнява дейност като управител на търговско дружество и за нея е определено по основание и размер възнаграждение,

осигуровките на физическото лице, в случая управителя, се уреждат съгласно на чл. 4, ал. 1, т. 7 от Кодекса за социално осигуряване.

Управителят по ДУК е задължително осигурен за следните социално осигурени рискове:

- общо заболяване;
- майчинство;
- инвалидност поради общо заболяване;
- старост;
- смърт;
- трудова злополука;
- професионална болест;
- безработица.

Съгласно КСО, осигурителните вноски се дължат върху получените, включително начислените и неизплатените, брутни месечни възнаграждения или неначислените месечни възнаграждения, но върху не по-малко от минималния осигурителен доход по основни икономически дейности и не повече от максималния месечен размер на осигурителния доход, регламентирани със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване. За лицата, за които не е определен минимален осигурителен доход - върху минималната месечна работна заплата за страната и не повече от максималния месечен размер на осигурителния доход.

Дори ако са пенсионери, тези лица са задължително осигурени.

За да има основание за осигуряване по съответния ред от КСО, е необходимо управителят да извършва дейност по управление и контрол на дружеството И да е предвидено в съответен акт на дружеството изплащане на възнаграждение за това. Ако тези две условия не са изпълнени едновременно, няма да съществува основание за осигуряване. Тогава управителят може да се осигурява по трудов договор или да се самоосигурява (ако е едноличен собственик на капитала на дружеството или е съдружник).

Социалното осигуряване на съдружник в дружество се различава от това на управител по това, че съдружниците се самоосигуряват.

Самоосигуряващите се лица внасят осигурителни вноски за своя сметка. Задължението за осигуряване за лицата важи от деня на

започване/възобновяване на трудовата дейност до нейното прекъсване/прекратяване.

Въпрос: Има ли предприети мерки за улесняване на упражняването на правото на глас на хората със зрителни увреждания в изборите на 04.04.2021 г и какви са те, ако има такива?

Отговор: Централната изборителна комисия е приела няколко решения, с които доразвива разпоредби от Изборния кодекс и дава практически указания за улесняване на упражняване на правото на глас на хората със зрителни увреждания и затруднения в придвижването.

Общините и районните изборителни комисии трябва да обявят подходящите улеснения за придвижване до изборителните секции на тези хора.

Общините осигуряват възможност за придвижване до изборителната секция със специализиран транспорт като приемат заявки както предварително, така и в изборния ден.

Ако в една сграда има секции на различни етажи, всеки човек със зрително увреждане или затруднение в придвижването може да гласува в специално оборудвана секция на партерния или на първия етаж, която е обозначена с табели и обозначителни знаци и следва да е подредена така, че човек да има достъп до кабината за гласуване и паравана за машинно гласуване.

Въпрос: Мога ли, ако съм с увреждане на зрението или двигателно увреждане и придвижването ми е затруднено, да избира друга секция, различна от тази, в чийто изборителен списък фигурирам и да упражня правото си на глас в секцията, която съм избрал и в която е по-подходящо за мен да гласувам?

Отговор: Да, както вече казахме, ако секцията, в чийто списък сте вписан е на по-горен етаж, а в същата сграда има специално оборудвана секция за гласуване на хора с увреждания на партера, в която освен всичко изборителите в списъка следва да са и най-малко на брой, може да изберете да гласувате в нея.

Също така можете да гласувате във всяка избрана от вас секция, която смятате за подходяща, като преценката затова е Ваша, а не на секционната

комисия. Достатъчно е комисията да се увери, че сте със зрително увреждане или такова, обуславящо затруднения в придвижването.

Избраната от Вас секция може да не съвпада с постоянния и настоящия ви адрес, дори да е в различно населено място, съгласно специалното решение на ЦИК.

В методическите указания за секционните избирателни комисии обаче е извършено дописване, според което секцията, която избирате, трябва да е в рамките на многомандатния избран район, в който е постоянния или настоящия ви адрес. Това създава известно противоречие, което се надявам да бъде преодоляно с последващо решение.

Въпрос: Процедурата по гласуване на избирател с увреждане отличава ли се от процедурата по гласуване на останалите избиратели и по какво?

Отговор: Процедурата по гласуване има известни отлики, свързани с увреждането и с цел да се улесни упражняването на правото на глас.

Най-напред, в случай, че избирател е избрал да гласува в избрана от него подходяща секция, комисията следва да го допише в допълнителната страница на избирателния списък под чертата, след като обаче той представи попълнена и подписана декларация по образец, който комисията му предоставя, че не е гласувал и няма да гласува на друго място.

След това процедурата е еднаква като ако избирателят не може да се подпише в списъка, след като гласува, отбелязването, че е гласувал се прави в графата „забележки” от член на комисията като това не прави гласа недействителен.

Въпрос: В какви случаи имам право да гласувам с придружител и как да упражня това свое право?

Отговор: Всеки избирател, чието увреждане не му позволява сам да извърши действията по гласуването, т.е. сам да отбележи вота си в бюлетината в съответното квадратче със знак “X”/”V”, може да поиска да му бъде позволено действието по гласуване да бъде извършено с помощта на придружител. Придружителят трябва да е посочен от избирателя, това му се разрешава от председателя на секционната комисия, а ако бъде оспорето, от цялата комисия с гласуване.

Един човек може да бъде придружител на до двама избиратели с увреждане, не повече.

Също така придружителят не може да е член на секционна комисия, кандидат за народен представител, застъпник, наблюдател, упълномощен представител на партия/коалиция, анкетьор на социологическа агенция.

Данните на придружителя се вписват в допълнителен списък за придружителите, а това обстоятелство се отбелязва и в графа „забележки” на избирателния списък.

Когато избирателят се придвижва с помощта на придружител, т.е. има двигателно увреждане, но може сам да извърши действията по гласуване, придружителят му съдейства, за да достигне до кабината за гласуване или до паравана за машинно гласуване и се отдалечава, докато избирателя извърши съответните действия.

Въпрос: Как мога да гласувам с подвижна избирателна кутия?

Отговор: Гласуването с подвижна избирателна кутия се допуска за избиратели, чието увреждане не им позволява да достигнат до избирателна секция.

Подвижна секционна избирателна комисия се образува във всяко община/район/населено място, ако 21 дни преди изборния ден има подадени поне 10 заявления до кмета от такива избиратели, желаещи да гласуват по този начин.

Всеки, който иска да се възползва от такава възможност, следва в този срок да подаде заявление до кмета по образец, към което да приложи документ, доказващ увреждането, най-вече експертно решение на ТЕЛК.

Ако такава комисия вече е образувана и други избиратели с увреждания могат да подадат заявления за включване в специалния избирателен списък, най-късно седем дни преди изборния ден.

След като избирател с увреждане е включен в този избирателен списък, комисията го посещава в дома му в изборния ден, и извършва стандартните процедури по оформяне на гласуването като оставя избирателя сам да извърши действията по гласуване и да пусне бюлетината в подвижната кутия.

Гласуването с подвижна избирателна кутия също може да се извърши с помощта на придружител, който не може да е член на комисията и трябва да се намира в дома на избирателя, когато той бъде посетен от нея.

Избирателите, поставени под карантина или задължителна изолация поради заболяване или контакт с болен от Covid-19, също могат да гласуват с подвижна избирателна кутия, като могат да подадат заявление до пет дни преди изборния ден, като е препоръчително гласуването да се извърши в близост до дома на избирателя, но извън него.

Подвижните избирателни кутии за лица с увреждане и избиратели, поставени под карантина или задължителна изолация са отделни.

Ако избирател е едновременно с увреждане, но и е поставен под карантина/задължителна изолация, гласува със специалната подвижна избирателна кутия за лицата, поставени под карантина, а не с тази, предназначена за лица с увреждания.

Този материал е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на сайта се носи от Асоциация на родителите на деца с нарушено зрение и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз или Министерство на труда и социалната политика.